EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 21.3.2022
COM(2022) 116 final

2022/0081 (NLE)

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS

seisukoha kohta, mis võetakse Euroopa Liidu nimel ohustatud looduslike looma- ja taimeliikidega rahvusvahelise kauplemise konventsiooni (CITES) osaliste konverentsi 19. istungi eel

SELETUSKIRI

1. KAVANDATAV REGULEERIMISESE

Käesolev ettepanek käsitleb otsust, millega määratakse kindlaks liidu nimel ohustatud looduslike looma- ja taimeliikidega rahvusvahelise kauplemise konventsiooni osaliste konverentsi 19. istungi eel võetav seisukoht seoses konventsiooni lisade kavandatud muudatustega.

2. ETTEPANEKU TAUST

2.1. Ohustatud looduslike looma- ja taimeliikidega rahvusvahelise kauplemise konventsioon

Ohustatud looduslike looma- ja taimeliikidega rahvusvahelise kauplemise konventsiooni (edaspidi „konventsioon“ või „CITES“) eesmärk on kaitsta looduslikke looma- ja taimeliike rahvusvahelisest kaubandusest põhjustatud liigkasutuse eest. Konventsioon jõustus 1. juulil 1975.

Euroopa Liit ja kõik selle liikmesriigid on konventsiooni osalised[1].

2.2. Konventsiooniosaliste konverents

Konventsiooni XI artikli kohaselt asutatud osaliste konverents on konventsiooni juhtorgan. Osaliste konverents tuleb kokku iga 2–3 aasta tagant, et vaadata üle konventsiooni rakendamine. Käesoleva otsuse seisukohast on eelkõige oluline, et osaliste konverents kaalub ja võtab vastu ettepanekuid muuta konventsiooni I ja II lisas esitatud ohustatud looma- ja taimeliikide loetelusid.

2.3. Osaliste konverentsi kavandatavad otsused

Osaliste konverents peab oma 19. istungil, mis toimub 14.–25. novembrini 2022, otsustama ettepanekute üle muuta CITESi lisasid (edaspidi „loetellu kandmise ettepanekud“). Konkreetsete liikide (või liikide rühmade) lisadesse kandmise eesmärk on nende liikidega kauplemist jälgida ja reguleerida (II lisa) või see üldiselt keelata (I lisa).

Lisad on konventsiooni lahutamatu osa ja seega õiguslikult siduvad. Vastavalt konventsiooni XV artikli lõike 1 punktile c hakatakse osaliste konverentsi istungil vastu võetud muudatusi kohaldama 90 päeva pärast istungi lõppu.

3. LIIDU NIMEL VÕETAV SEISUKOHT

Konventsiooni XV artikli lõike 1 kohaselt võib iga osaline esitada osaliste konverentsi 19. istungil arutamiseks I või II lisa muutmise ettepanekuid. Muudatusettepaneku tekst tuleb edastada konventsiooni sekretariaadile vähemalt 150 päeva enne istungit, st 17. juuniks 2022.

Lisaks võib konventsiooni XVI artikli kohaselt iga osaline esitada sekretariaadile loetelu liikidest, mida ta määratleb kui selliseid, mis on tema jurisdiktsiooni all allutatud sellistele piirangutele, mis ennetavad või piiravad nende ekspluateerimist, ning mille puhul kauplemise kontrollimiseks on vaja koostööd teiste konventsiooniosalistega. Kuigi sellist teavet saab esitada igal ajal, soovitatakse CITESi osaliste konverentsi resolutsiooni Conf. 9.25 (Rev.

[1] Nõukogu 6. märtsi 2015. aasta otsus (EL) 2015/451, mis käsitleb Euroopa Liidu ühinemist ohustatud looduslike looma- ja taimeliikidega rahvusvahelise kauplemise konventsiooniga (CITES) (ELT L 75, 19.3.2015, lk 1–3).

CoP18) lõikes kolm osalisel, kes kavatseb kanda liigi III lisasse, teavitada sekretariaati oma kavatsusest vähemalt kolm kuud enne osaliste konverentsi istungit. Sellega soovitakse tagada, et kõnealune kanne jõustub istungil vastu võetud I ja II lisa muudatustega samal kuupäeval.

Vastuvõtmise korral võivad loetellu kandmise ettepanekud mõjutada ELi õigusnorme, sest need eeldaksid muudatuste tegemist asjakohastes liidu õigusaktides, eelkõige nõukogu määruse (EÜ) nr 338/97[2] lisas, kus tuleb kajastada konventsiooni lisade muudatusi. Selle tulemusena kehtestataks piirangud EList lähtuvale, ELi-sisesele ja ELi suunatud kauplemisele liikidega, mida kõnealused muudatused puudutavad. Konventsiooni XVI artikli alusel tehtud esildistel on sarnased õiguslikud tagajärjed.

ELi liikmesriikide ja komisjoni eksperdid on kaalunud erinevaid taksonoomilisi rühmi, et teha kindlaks liigid, mis on rahvusvahelise kauplemise tõttu ohustatud ja võiksid sellisena vastata CITESi lisadesse kandmise kriteeriumidele ning mille kohta liit võiks teha loetellu kandmise ettepaneku osaliste konverentsi 19. istungil või sellega seoses. Kaalumise tulemusena viidatakse kavandatavas nõukogu otsuses 12-le ettepaneku eelnõule liikide kandmise kohta CITESi I või II lisasse.

Ühe liigi puhul (*Cuora galbinifrons*) tehakse ettepanek viia see CITESi II lisast üle I lisasse kooskõlas CITESi loomakomitee järeldusega, et liik vastab I lisasse kandmise kriteeriumidele,[3] mis on määratud kindlaks CITESi II artikli lõikes 1, nimelt et liik on väljasuremisohus ja teda ohustab kauplemine.

Ülejäänud 11 ettepanekut käsitlevad üksikute liikide või liikide rühmade (loetletud kõrgemal taksonoomilisel tasemel) esmakordset kandmist CITESi II lisasse vastavalt konventsiooni II artikli lõikes 2 sätestatud kriteeriumidele ja osaliste konverentsi resolutsioonis Conf. 9.24 (Rev. CoP17) esitatud täiendavatele juhistele. Iga juhtumi puhul põhineb hinnang teaduskirjandusel ja muudel teaduslikel allikatel, sh liigi kategoorial Rahvusvahelise Looduskaitseliidu (IUCN) koostatud ohustatud liikide punases raamatus ning võimaluse korral CITESi kauplemise andmebaasist saadud kauplemisandmetel, samuti riigipõhisel teabel liigi kaitsestaatuse ja kehtivate kaitsemeetmete kohta.

Neid loetellu kandmise ettepanekuid on arutatud liikmesriikide CITESi korraldusasutuste eksperdirühma koosolekutel ja liikmesriikide CITESi teadusasutuste esindajate erakorralisel koosolekul. Kooskõlas osaliste konverentsi resolutsiooniga Conf. 9.24 (Rev. CoP17) on komisjon konsulteerinud ka riikidega, kus asub loetellu kandmiseks kaalutavate liikide levila. Komisjon küsis nende arvamust liikide võimaliku kandmise kohta konventsiooni lisadesse ning kutsus neid üles jagama asjakohast teaduslikku teavet ja kui levialariigid toetasid loetellu kandmise ettepanekut, esitama selle koos ELiga konventsiooni sekretariaadile. ELi võimalikke loetellu kandmise ettepanekuid käsitlevad kohtumised ELi sidusrühmade ja kolmandate riikide esindajatega on kavas korraldada 2022. aasta kevadel.

4. ÕIGUSLIK ALUS

4.1. Menetlusõiguslik alus

4.1.1. Põhimõtted

ELi toimimise lepingu artikli 218 lõikes 9 on sätestatud, et „[n]õukogu võtab komisjoni [...] ettepaneku põhjal vastu otsuse, millega […] kehtestatakse lepingus sätestatud organis liidu

[2] Nõukogu 9. detsembri 1996. aasta määrus (EÜ) nr 338/97 looduslike looma- ja taimeliikide kaitse kohta nendega kauplemise reguleerimise teel (EÜT L 61, 3.3.1997, lk 1–134).

[3] Komitee 28. koosoleku (2015) kokkuvõtva protokolli punkt 20.3.8, https://cites.org/sites/default/files/eng/com/ac/28/E-AC28-SumRec.pdf.

nimel võetavad seisukohad, kui asjaomasel organil tuleb vastu võtta õigusliku toimega akte, välja arvatud õigusaktid, millega täiendatakse või muudetakse lepingu institutsioonilist raamistikku.“

Mõiste „õigusliku toimega aktid“ hõlmab akte, millel on õiguslik toime asjaomase organi suhtes kehtiva rahvusvahelise õiguse normide alusel. Siia hulka kuuluvad ka sellised õiguslikud vahendid, mis ei ole rahvusvahelise õiguse kohaselt siduvad, aga mis „võivad mõjutada otsustavalt liidu seadusandja vastu võetud õigusaktide sisu“[4].

4.1.2. Kohaldamine käesoleval juhul

Osaliste konverents on lepinguga, s.t CITESiga ettenähtud organ.

CITESi I ja II lisa muudatused, mille kohta osaliste konverents peaks otsustama, kujutavad endast õigusliku toimega akte. Kuna muudetavad lisad moodustavad konventsiooni lahutamatu osa, on need rahvusvahelise õiguse alusel siduvad.

Kuigi III lisaga seotud teatise puhul ei ole vaja osaliste konverentsi otsust, on järjepidevuse huvides asjakohane lisada see käesolevasse otsusesse, kuna III lisa muudatused mõjutavad ka nõukogu määrust (EÜ) nr 338/97.

Lisade muudatused ei täienda ega muuda konventsiooni institutsioonilist raamistikku.

Seega on esildatud otsuse menetlusõiguslik alus ELi toimimise lepingu artikli 218 lõige 9.

4.2. Materiaalõiguslik alus

4.2.1. Põhimõtted

ELi toimimise lepingu artikli 218 lõike 9 kohase otsuse materiaalõiguslik alus sõltub eelkõige selle kavandatava akti eesmärgist ja sisust, mida liidu nimel võetav seisukoht puudutab. Kui kavandatava aktiga taotletakse kahte eesmärki või reguleeritakse kahte valdkonda ning üht neist võib pidada peamiseks või ülekaalukaks, samas kui teine on kõrvalise tähtsusega, peab ELi toimimise lepingu artikli 218 lõike 9 kohasel otsusel olema üksainus materiaalõiguslik alus, st peamise või ülekaaluka eesmärgi või valdkonna tõttu nõutav õiguslik alus.

Kui kavandatava aktiga taotletakse mitut eesmärki või reguleeritakse mitut valdkonda, mis on üksteisega lahutamatult seotud ning millest ükski ei ole võrreldes teistega kõrvalise tähtsusega, tuleb erandina nimetada ELi toimimise lepingu artikli 218 lõike 9 kohase otsuse materiaalõigusliku alusena mitu vastavat õiguslikku alust.

4.2.2. Kohaldamine käesoleval juhul

Osaliste konverentsi kavandatavate otsustega taotletakse eesmärke keskkonna ja kaubanduse valdkonnas ning reguleeritakse neid valdkondi. Kavandatava akti kõnealused aspektid on omavahel lahutamatult seotud ja ükski neist ei ole võrreldes teistega kõrvalise tähtsusega.

Seepärast moodustavad esildatud otsuse materiaalõigusliku aluse järgmised sätted: artikli 192 lõige 1 ning artikli 207 lõige 3 ja lõike 4 esimene lõik.

4.3. Kokkuvõte

Esildatud otsuse õiguslik alus peaks olema ELi toimimise lepingu artikli 192 lõige 1 ja artikkel 207 koostoimes ELi toimimise lepingu artikli 218 lõikega 9.

[4] Euroopa Kohtu 7. oktoobri 2014. aasta otsus kohtuasjas Saksamaa *vs.* nõukogu, C-399/12, ECLI:EU:C:2014:2258, punktid 61–64.

2022/0081 (NLE)

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS

seisukoha kohta, mis võetakse Euroopa Liidu nimel ohustatud looduslike looma- ja taimeliikidega rahvusvahelise kauplemise konventsiooni (CITES) osaliste konverentsi 19. istungi eel

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 192 lõiget 1 ning artikli 207 lõiget 3 ja lõike 4 esimest lõiku koostoimes artikli 218 lõikega 9,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut

ning arvestades järgmist:

(1) Liit sõlmis nõukogu 6. märtsi 2015. aasta otsusega (EL) 2015/451[5] ohustatud looduslike looma- ja taimeliikidega rahvusvahelise kauplemise konventsiooni (edaspidi „konventsioon“), mis jõustus 1. juulil 1975.

(2) Konventsiooni XI artikli lõike 3 kohaselt võib osaliste konverents muu hulgas võtta vastu otsuseid konventsiooni I ja II lisa muutmiseks.

(3) Lisaks võib vastavalt konventsiooni XVI artiklile iga osaline esitada sekretariaadile loetelu liikidest, mida ta määratleb kui selliseid, mis on tema jurisdiktsiooni all allutatud sellistele piirangutele, mis ennetavad või piiravad nende ekspluateerimist, ning mille puhul kauplemise kontrollimiseks on vaja koostööd teiste konventsiooniosalistega.

(4) Osaliste konverents otsustab oma 19. istungil, mis toimub 14.–25. novembrini 2022, ettepanekute üle muuta CITESi I ja II lisa. Osalised peavad esitama sellised ettepanekud konventsiooni sekretariaadile 17. juuniks 2022.

(5) III lisasse kantavad liigid, mille puhul ei ole vaja osaliste konverentsi otsust, tuleb siiski esitada vähemalt kolm kuud enne osaliste konverentsi istungit.

(6) On asjakohane määrata kindlaks Euroopa Liidu nimel võetav seisukoht seoses osaliste konverentsile esitatavate loetellu kandmise ettepanekutega, kuna lisade muudatused on liidule siduvad.

(7) Kavandatud seisukoht osaliste konverentsile arutamiseks esitatavate loetellu kandmise ettepanekute kohta põhineb ettepanekute kasulikkuse eksperdianalüüsil, võttes arvesse konventsioonis kehtestatud kriteeriume ja parimaid kättesaadavaid teaduslikke tõendeid. Need tõendid toetavad käesolevas otsuses esitatud ettepanekuid konkreetsete kannete lisamise kohta, mille eesmärk on tagada, et asjaomaste liikidega kauplemine ei ohusta nende püsimajäämist looduses,

[5] ELT L 75, 19.3.2015, lk 1–3.

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Ettepanekud CITESi lisade muutmise kohta, mille Euroopa Liit esitab ohustatud looduslike looma- ja taimeliikidega rahvusvahelise kauplemise konventsiooni osaliste konverentsi 19. istungil või sellega seoses, on esitatud 1. lisas.

Artikkel 2

Esildis CITESi III lisasse kandmise kohta, mille liit teeb looduslike looma- ja taimeliikidega rahvusvahelise kauplemise konventsiooni osaliste konverentsi 19. istungiga seoses, on esitatud 2. lisas.

Artikkel 3

Käesolev otsus on adresseeritud komisjonile.

Brüssel,

Nõukogu nimel
eesistuja